

สารบัญ

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์ 2558

มีอะไรใหม่เล่ม...

- สารานุกรมจากคอมพิวเตอร์.....1
- พระราชบัญญัติ ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์
พ.ศ. 2557...โดย มหิศร ประภาสะโนบล2
- ชมจันทร์ (Moonflower) โดย ศิริวรรณ แดงจำ.....6
- การศึกษาคุณภาพโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี...โดย อุบล สมทรง.....10

P.2

P.6

P.10

เจ้าของ: คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ต.นาวิ่ง อ.เมือง จ.เพชรบุรี 76000

โทรศัพท์/โทรสาร 032493 270 เว็บไซต์ <http://agriculture.pbru.ac.th>

สาส์นจากคณบดี

สาส์นนวเกษตรฉบับนี้เป็นฉบับประจำปี พ.ศ. 2558 ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 ซึ่งเป็นสาส์นนวเกษตรในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ฉบับแรกในช่วงที่ผ่านมา คณะเทคโนโลยีการเกษตร มีกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย ทั้งกิจกรรมของคณาจารย์ บุคลากร นักศึกษาและศิษย์เก่าของคณะฯ มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในด้านการจัดการการศึกษา และการประกันคุณภาพ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการการทำวิจัย และความร่วมมือระหว่างนักศึกษา และบุคลากร นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมของสำนักงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ เช่น กิจกรรมศึกษาดูงาน เป็นต้น

ดร.มนัญญา ปรียวิษณุภักดี

พระราชบัญญัติ ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์
พ.ศ. 2557

มติคร ประภาสะโนบล
สาขาวิชาสัตวศาสตร์

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2557 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีผลบังคับใช้ในวันที่ 27 ธันวาคม 2557 เป็นต้นไป

หน้า ๔
เล่ม ๑๑๑ ตอนที่ ๘๗ ก ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗

พระราชบัญญัติ
ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์
พ.ศ. ๒๕๕๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ไว้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗
เป็นปีที่ ๖๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สัตว์” หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“การทารุณกรรม” หมายความว่า การกระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานไม่ว่าทางร่างกายหรือจิตใจ ได้รับความเจ็บปวด ความเจ็บป่วย ทุพพลภาพ หรืออาจมีผล

ปัจจุบันทั่วโลกให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (Animal welfare) มากขึ้น ประเด็นดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ เนื่องจากประเทศคู่ค้าอาจยกขึ้นมาเป็นข้อกีดกันทางการค้าได้ อีกทั้งประชาคมและสื่อต่างๆ ทั้งในและนอกประเทศ ให้ความสนใจในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจมีผลต่อการดำเนินกิจการต่างๆ รวมทั้งการส่งออกสินค้าของประเทศไทยไปต่างประเทศได้ ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมปศุสัตว์ ได้มอบหมายให้สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก และกองสารวัตรและกักกัน เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การป้องกันทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติอย่างเหมาะสม

เหตุผลสำคัญในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึก เช่นเดียวกับมนุษย์ จึงสมควรที่จะได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม เจ้าของสัตว์จะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง และการนำสัตว์ไปใช้งาน ดังนั้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มีองค์ประกอบ 8 หมวด 1 บทเฉพาะกาล รวม 36 มาตรา โดยมีบทบัญญัติที่สำคัญ ดังนี้

1. กำหนดความหมายของการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์
2. สัตว์ที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ สัตว์ซึ่งเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง เช่น สุนัข แมว โค กระบือ ม้า สุนัข เป็ด ไก่ เป็นต้น แต่ไม่รวมถึงสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า สัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง หรือสัตว์อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
4. กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์
5. องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ กำหนดให้คณะบุคคลหรือนิติบุคคล ซึ่งมีวัตถุประสงค์หรือดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และไม่มีวัตถุประสงค์ในทาง

การเมืองหรือการแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพ สัตว์ต่อนายทะเบียน

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ มีสาระสำคัญคือ เพื่อคุ้มครอง สัตว์มิให้ถูกทารุณกรรม และเจ้าของจะต้องจัดสวัสดิภาพให้สัตว์มีความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับสภาวะของ สัตว์แต่ละชนิด พร้อมกำหนดบทลงโทษไว้

ทั้งนี้ ศาลมีอำนาจสั่งห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้กระทำความผิดนั้นครอบครองสัตว์ หากเห็นว่าสัตว์ นั้นอาจจะถูกทารุณกรรมหรือได้รับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ไม่เหมาะสมอีก โดยจะมอบให้หน่วยงานของ รัฐหรือบุคคลที่เห็นสมควรเป็นผู้ครอบครองหรือดูแลสัตว์นั้นต่อไป

อย่างไรก็ตาม ในพระราชบัญญัตินี้กล่าวถึงระบุงูถึงกรณีที่ไม่ถือเป็นการทารุณกรรมสัตว์ ตาม มาตรา 21 ดังนี้

1. การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ เฉพาะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร
2. การฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์
3. การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์
4. การฆ่าสัตว์ในกรณีที่สัตวแพทย์เห็นว่าสัตว์ป่วย พิการ หรือบาดเจ็บและไม่สามารถเยียวยา หรือรักษาให้มีชีวิตอยู่รอดได้โดยปราศจากความทุกข์ทรมาน
5. การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมหรือความเชื่อทางศาสนา
6. การฆ่าสัตว์ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของมนุษย์ หรือ สัตว์อื่น หรือป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ทรัพย์สิน
7. การกระทำใดๆ ต่อร่างกายสัตว์ซึ่งเข้าลักษณะของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ โดยผู้ ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือผู้ซึ่งได้รับยกเว้นให้กระทำได้โดยไม่ต้องขึ้นทะเบียนและได้รับ ใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์จากสัตวแพทย์สภาตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตว แพทย์หน้า 10 เล่ม 131 ตอนที่ 87 ก ราชกิจจานุเบกษา 26 ธันวาคม 2557
8. การตัด หู หาง ขน เขา หรืองา โดยมีเหตุอันสมควรและไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์ หรือการ ดำรงชีวิตของสัตว์
9. การจัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์ตามประเพณีท้องถิ่น

10. การกระทำอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้เป็นการเฉพาะ
11. การกระทำอื่นใดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

หากมีการกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษตามพระราชบัญญัติ ทำให้สัตว์เลี้ยงตามที่กฎหมายกำหนดได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกการทารุณกรรม และได้รับการจัดสวัสดิภาพให้ตามความเหมาะสม อีกทั้งยังเป็นการแก้ไขปัญหาการลักลอบนำสุนัขและแมวส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ และเป็นการป้องกันการกีดกันทางการค้าจากประเทศคู่ค้า ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ และได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2557. เสนอร่าง พ.ร.บ. ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ..... หวังให้สัตว์เลี้ยงได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกทารุณกรรม.[ออนไลน์] [เข้าถึงได้จาก] http://www.moac.go.th/ewt_news.php?nid=13988. (13 มกราคม 2558)
- คมชัดลึกออนไลน์. 2558. พ.ร.บ.ป้องกันการทารุณสัตว์ มิติใหม่ในการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง.[ออนไลน์] [เข้าถึงได้จาก] <http://www.komchadluek.net/detail/20150104/198757.html>. (13 มกราคม 2558)
- ราชกิจจานุเบกษา.2557. พระราชบัญญัติ ป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์. [ออนไลน์] [เข้าถึงได้จาก] <http://pet.kapook.com/view108123.html>. (13 มกราคม 2558)

ชมจันทร์ (Moonflower)

ศิริวรรณ แดงฉำ

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์

ช ม

จันทร์ หรือ ดอกพระจันทร์ (Moonflower) มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ *Ipomoea alba* L. เป็นไม้เลื้อยชนิดหนึ่ง มีถิ่นกำเนิดในเขตร้อนของทวีปอเมริกากลางและอเมริกาใต้ และแพร่กระจายอย่างกว้างขวาง ดอกมีสีขาวสวยงามและมีกลิ่นหอม บานในเวลากลางคืน ในต่างประเทศ เช่น ยุโรป และสหรัฐอเมริกา นิยมปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับ แต่บางพื้นที่ประเทศไทย เช่น ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือเริ่มมีการนำดอกมารับประทานเป็นอาหาร โดยใช้ดอกต้มผัดกับ น้ำมันหอย หรือลวก จิ้มกับน้ำพริก มีสรรพคุณทางยาระบายอ่อนๆ เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการควบคุม น้ำหนัก นอกจากนี้ยังมีธาตุเหล็ก ฟอสฟอรัส และวิตามินต่างๆ เช่น วิตามินบี เป็นต้น ซึ่งมีประโยชน์ต่อ ร่างกาย (แสงเพชร ลำไธสง, 2555)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเป็นเถาเลื้อย เถามีสีเทาอมม่วง

ใบ เป็นใบเดี่ยว ผิวมัน เรียงสลับ รูปหัวใจ คล้ายใบโพธิ์ ไม่มีขน ขอบใบเรียบ ปลายใบแหลม โคนใบเว้าลึก ก้านเรียว

ดอก เป็นดอกเดี่ยวขนาดใหญ่ หรือเป็นช่อ 2-5 ดอก เป็นดอกสมบูรณ์เพศ เมื่อดอกบานเต็มทีกว้าง 10-13 เซนติเมตร

ผล มีลักษณะคล้ายรูปไข่ปลายแหลมยาว ผลอ่อนสีขาวนวล ผลแก่มีสีน้ำตาลม่วง

เมล็ด เปลือกหุ้มเมล็ดแข็ง ผิวเรียบ สีเหลืองนวล

คุณค่าทางโภชนาการของดอกชมจันทร์

ดอกชมจันทร์ เป็นผักที่มีไขมันต่ำมาก และมีสรรพคุณเป็นยาระบาย มีฤทธิ์เย็น ประกอบด้วย สารอาหารที่ช่วยบำรุงสุขภาพ เช่น แคลเซียม เหล็ก ฟอสฟอรัส โปรตีน วิตามินเอ วิตามินบี และวิตามินซี ดอกชมจันทร์จึงเป็นอาหารที่กินได้ทุกเพศทุกวัย วิตามินบีในดอกชมจันทร์ช่วยให้สมองทำงานดี และเพิ่มความจำ วิตามินซีในดอกชมจันทร์ช่วยต้านอนุมูลอิสระ และกระตุ้นภูมิคุ้มกัน ดอกชมจันทร์มีสรรพคุณ แก้อ่อนใน บำรุงเลือด ป้องกันโรคหิดจาง ป้องกันโรคคิซ่าน ขับปัสสาวะ และบรรเทาโรคสีดวงทวาร เกสร

ดอกขมจันทร์มีสรรพคุณช่วยบำรุงประสาท ช่วยให้ผ่อนคลายทำให้สดชื่น และมีฤทธิ์เป็นยานอนหลับอ่อนๆ จึงช่วยให้หลับสบาย ดอกขมจันทร์เป็นพืชแคลอรีต่ำ เหมาะกับผู้ที่ควบคุมน้ำหนัก สำหรับคุณค่าทางโภชนาการในแง่พลังงาน และสารอาหารรองอื่นๆ ของดอกขมจันทร์ 100 กรัม มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณค่าทางโภชนาการในแง่พลังงาน และสารอาหารรองอื่นๆ ของดอกขมจันทร์ 100 กรัม

รายการ	ผลการวิเคราะห์
พลังงาน (กิโลแคลอรี)	34.96
แคลเซียม (มิลลิกรัม)	22.78
ฟอสฟอรัส (มิลลิกรัม)	38.42
เหล็ก (มิลลิกรัม)	<0.05
วิตามินเอ (มิลลิกรัม)	136.11
วิตามินบี 1 (มิลลิกรัม)	0.04
วิตามินบี 2 (มิลลิกรัม)	0.05
วิตามินบี 3 (มิลลิกรัม)	1.25
วิตามินซี (มิลลิกรัม)	<0.90
โคเอนไซม์คิว (มิลลิกรัม)	<0.28

ที่มา : ประสาน สวัสดิ์ชิตัง, และสายันต์ ตันพานิช (2554 : 33)

การปลูกและการปฏิบัติดูแลขมจันทร์ (ปกป้อง ป้อมฤทธิ, 2556 : 183)

การเตรียมแปลงปลูก ก่อนทำการปลูกประมาณ 10 วัน ควรพินฟูดิน กลับหน้าดินให้ทั่ว เพื่อกำจัดวัชพืช และทำให้ดินร่วนซุย โปร่งเหมาะแก่การปลูกยิ่งขึ้น

ระยะปลูก การกำหนดระยะปลูกขมจันทร์ ควรคำนึงถึงแสงแดด และความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยทั่วไประยะห่างระหว่างต้น ประมาณ 40-50 เซนติเมตร และระหว่างแถว 70-100 เซนติเมตร

การเตรียมค้ำ ขมจันทร์เป็นไม้เถา อาศัยเลื้อยไปตามต้นไม้อื่น จึงควรทำค้ำให้ โดยใช้ไม้ไผ่หรือเสาถาวร แข็งแรง ทนทานต่อสภาพแวดล้อม เนื่องจากขมจันทร์เป็นพืชที่มีอายุยาวนาน มีเถามาก ค้ำขมจันทร์ควรสูง 1-2 เมตร เพื่อให้ง่ายต่อการดูแลและเก็บเกี่ยวผลผลิต

วิธีการปลูก หลังจากกำจัดวัชพืช ศัตรูพืชหมดแล้ว ขุดหลุมลึกประมาณ 20-30 เซนติเมตร รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่สลายแล้ว 200-500 กรัม คลุกเคล้าให้เข้ากันแล้วจึงวางกล้าขมจันทร์ที่เตรียมไว้ลงปลูกตรงการหลุม และเกลี่ยดินไปให้ท่วมโคนต้นกล้าอัดให้แน่น

การให้น้ำ ชมจันทร์เป็นพืชที่ต้องการน้ำมาก จึงไม่ควรปล่อยให้ดินแห้ง เพราะอาจทำให้ต้นกล้าขาดน้ำตายได้ การให้น้ำใช้วิธีปล่อยน้ำให้ไหลผ่านไปตามร่องระหว่างแถวปลูกอย่างช้าๆ เพื่อให้น้ำซึมผ่านผิวดินลงไปถึงดินชั้นล่าง และยังทำให้บริเวณรอบๆ ต้นชุ่มชื้น

การให้ปุ๋ย การให้ปุ๋ยมีผลต่อการเจริญเติบโตของชมจันทร์ โดยจะช่วยให้เถาอวบ แข็งแรง ให้ผลผลิตเร็ว การให้ปุ๋ยในระยะแรกหลังปลูก 1 สัปดาห์ ควรให้ปุ๋ยสูตรเสมอ เช่น 15-15-15 หรือ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ทุกๆ 15-20 วัน

การกำจัดวัชพืช การกำจัดวัชพืชเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการปลูกชมจันทร์เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะวัชพืชใบแคบจะแย่งชิงอาหาร ทำให้ชมจันทร์ได้รับธาตุอาหารไม่เต็มที่ เจริญเติบโตช้า ไม่ควรกำจัดวัชพืชโดยการตัด จึงควรเลี้ยวมาใช้วิธีการถอนด้วยมือหรือถากจะดีกว่า

การเจริญเติบโต เมื่อชมจันทร์เริ่มตั้งตัวได้แล้วในระยะหลังปลูก 1 สัปดาห์ จะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เถาจะเลื้อยขึ้นค้างได้ประมาณ 2-3 สัปดาห์ ในขณะที่เดียวกันถ้าหากมีการขาดน้ำจะเกิดอาการแคระแกรน และตายได้ จึงควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ

การเก็บเกี่ยว เมื่อชมจันทร์มีอายุได้ประมาณ 1 เดือนครึ่งถึง 2 เดือน จะเริ่มทยอยออกดอก จะเก็บเกี่ยวดอกที่ยาวประมาณ 7-8 เซนติเมตร ถ้าหากปล่อยให้ทิ้งไว้ดอกจะบาน

โรคและแมลงศัตรูของดอกชมจันทร์

ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือการเข้าทำลายของโรคในระยะต้นกล้า ดังนั้นหากปลูกในปริมาณมาก ควรมีการคลุกเมล็ดด้วยสารป้องกันกำจัดโรค เช่น สารในกลุ่มเมทาแลกซิล ฯลฯ ส่วนในการระบาดของแมลงจะพบเพลี้ยไฟและเพลี้ยอ่อนในช่วงฤดูร้อน และฤดูหนาวแต่พบในปริมาณน้อย จึงไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากนัก (ปกป้อง ป้อมฤทธิ์, 2556 : 184)

นิภากร ธรนิล และกฤษณะ สิมณี (2557) ศึกษาการทดสอบความงอก การเจริญเติบโตและการเก็บรักษาดอกชมจันทร์ พบว่าการแช่เมล็ดในน้ำธรรมดา 12 ชั่วโมง ก่อนเพาะเมล็ด มีเปอร์เซ็นต์การงอกสูงสุด ขณะที่อัตราการงอกไม่มีความแตกต่างทางสถิติ การเจริญเติบโต การพัฒนาของต้นและดอกชมจันทร์ พบว่าต้นชมจันทร์มีการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยดอกชมจันทร์เริ่มบานและติดเมล็ดในสัปดาห์ที่ 7 หลังการย้ายปลูก สำหรับการเก็บรักษาดอกชมจันทร์อายุ 3 วัน และ 4 วันบรรจุในภาตโพน ที่อุณหภูมิห้อง (26.0 ± 1.2 องศาเซลเซียส) และอุณหภูมิต่ำ (5.5 ± 0.3 องศาเซลเซียส) โดยทำการหุ้มฟิล์มและไม่หุ้มฟิล์ม PVC พบว่า น้ำหนักของดอกชมจันทร์อายุ 3 วันและ 4 วัน มีน้ำหนักลดลงตามอายุการเก็บรักษาที่เพิ่มขึ้น ดอกชมจันทร์ที่เก็บอุณหภูมิห้อง สามารถเก็บรักษาได้ 2 วัน ขณะที่ดอกชมจันทร์บรรจุในภาตโพนหุ้มฟิล์ม และเก็บรักษาที่อุณหภูมิต่ำสามารถเก็บรักษาได้นานถึง 7 วัน

เอกสารอ้างอิง

- นิภากร ธรนิล และกฤษณะ สิมณี. 2557. การทดสอบความงอก การเจริญเติบโตและการเก็บรักษาดอก
ชมจันทร์. ปัญหาพิเศษปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
ปกป้อง ป้อมฤทธิ์. 2556. เสน่ห์ชมจันทร์ ดอกไม้กินได้ภายใต้ความงาม. วารสารเคหการเกษตร, 37 (10),
183-184.
- ประสาน สวัสดิ์ชิตัง และสายันต์ ต้นพานิช. 2554. ชมจันทร์ ไม้ประดับกินได้. นิตยสารหมอชาวบ้าน, 32
(381), 33.
- แสงเพชร ลำไธสง. 2555. ดอกชมจันทร์สมุนไพรพื้นบ้าน. [ออนไลน์] [เข้าถึงได้จาก]<http://www.m-culture.in.th/album/view/160602>. [2556, ตุลาคม 31]

การศึกษาดูงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

อุบล สมทรง และสุวรรณา ดั่งงาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้รับพระราชานุญาตจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้เข้าร่วมสนองพระราชดำริ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2555 โดยเลขาธิการพระราชวัง นายขวัญแก้ว วัชโรทัย ในฐานะผู้อำนวยการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้ลงนามประกาศที่ อพ.สธ. 189/2555 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 7 ธันวาคม 2555 – 30 กันยายน 2559 ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้จัดทำแผนแม่บทระยะ 5 ปีที่ห้า (1 ตุลาคม 2554 -30 กันยายน 2559) 3 กรอบการดำเนินงาน ประกอบด้วย 7 กิจกรรม ดังนี้

1. กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร แบ่งเป็น 3 กิจกรรม ได้แก่
 - กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องพันธุกรรมพืช
 - กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืช
 - กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาพันธุกรรมพืช
2. กรอบการใช้ประโยชน์ แบ่งเป็น 3 กิจกรรม ได้แก่
 - กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืช
 - กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูลพันธุกรรมพืช
 - กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมวางแผนพัฒนาพันธุกรรมพืช
3. กรอบการสร้างจิตสำนึก แบ่งเป็น 2 กิจกรรมได้แก่
 - กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมสร้างจิตสำนึก
 - กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ คณะทำงานจึงได้มีการประชุมหารือกรอบการทำงาน และกำหนดให้มีการศึกษาดูงานในโครงสร้างของหน่วยงานที่เข้าร่วมสนองพระราชดำริฯ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ต่างๆ ได้แก่ สถาบันความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นและอาเซียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ และวนอุทยานต้นสักใหญ่ จังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานและสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษาดูงาน

1. เพื่อศึกษาดูงานโครงสร้างและการดำเนินงานสถาบันความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นและอาเซียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาด้านการอนุรักษ์และงานวิจัยเกี่ยวกับสัก
3. เพื่อศึกษางานด้านศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และประวัติศาสตร์ที่รวบรวมไว้ ของจังหวัดเชียงรายและจังหวัดอุดรดิตถ์

ผู้ร่วมกิจกรรมศึกษาดูงาน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุบล สมทรง
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณรัตน์ ชินวรรณ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันท์นภัส สุวรรณสินธุ์
4. อาจารย์ ดร.บุญสนอง ช่วยแก้ว
5. อาจารย์ ดร.ศิริวรรณ แดงฉ่ำ
6. อาจารย์ ดร.ชมดาว ขำจริง
7. อาจารย์ ดร.ญาณพัฒน์ พรหมประสิทธิ์
8. อาจารย์ทิพย์สุดา ชงัดเวช
9. อาจารย์พนัส ชัยรัมย์
10. อาจารย์วุฒิชัย ฤทธิ
11. นางสาวสุวรรณา ด้วงงาม

ผลการศึกษาดูงาน

1. สถาบันความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาท้องถิ่น และอาเซียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ความเป็นมาของหน่วยงานสถาบันความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาท้องถิ่น และอาเซียน

ผศ.ดร.माणพ ภาชิตวิไลธรรม อธิการบดี มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการจัดตั้งวนอุทยานพฤกษศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงราย เมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2543 เป็นหน่วยงานหนึ่งในสถาบันราชภัฏเชียงราย ทางสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏเชียงรายได้ขอพระราชทานเข้าร่วมสนอง พระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และได้พระราชทานพระราชนุญาต ตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม 2543 ทางคณะกรรมการได้ดำเนินการจัดทำแผนแม่บทสนองพระราชดำริฯ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานที่ถูกต้อง ดำเนินงานสนองพระราชดำรินี้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและ

กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ซึ่งมีส่วนในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างจิตสำนึกให้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไปได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ซึ่งมีผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย จากนั้นมีการศึกษาความหลากหลายของพรรณพืช และมีฐานข้อมูลพรรณพืช และในปี 2545 โครงการจัดตั้งวนอุทยานพฤกษศาสตร์ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโครงการจัดตั้งสถาบันศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สอดคล้องและครอบคลุมกับกิจกรรมที่ทางหน่วยงานได้ดำเนินการอยู่ และในปี 2546 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นส่วนงานในกำกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และในปี 2552 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายรับพระราชานุญาตให้เข้าร่วมสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ดำเนินงานตามแผนแม่บทในระยะ 5 ปีที่สี่ (ตุลาคม 2549 – กันยายน 2554) โดยพระราชานุญาตสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตามคำสั่งที่ อพ.สธ. 09/2552 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตั้งแต่ พฤษภาคม พ.ศ. 2552 – 30 กันยายน พ.ศ. 2554 ผู้อำนวยการศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นกรรมการและเลขานุการ

ปัจจุบันศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ และศึกษาวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพสิ่งแวดล้อม และการใช้ประโยชน์ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชน จัดรวบรวมเป็นฐานข้อมูลในรูปแบบต่างๆ ทั้งในระบบเอกสารและระบบคอมพิวเตอร์เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้สนใจ และยังทำให้เกิดเครือข่ายการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีแนวทางการจัดการพื้นที่นั้นๆ อย่างต่อเนื่อง

การดำเนินงานซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของ สถาบันความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาท้องถิ่น และอาเซียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่มีจุดเด่น ด้านการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวบรวมองค์ความรู้ในรูปแบบของฐานข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ระดับประเทศ เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน จัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถาบันการศึกษาและในพื้นที่ของชุมชน ตลอดจนการจัดการและใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพบนฐานทรัพยากรชีวภาพของชุมชน ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจ ชุมชนพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ปรัชญา

สร้างความตระหนักในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อม และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยประยุกต์ใช้เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาในระดับท้องถิ่นและภูมิภาคอาเซียนที่ยั่งยืน ตามแนวพระราชปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วิสัยทัศน์

องค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกรวบรวมเพื่อสื่อสารสู่สังคม นำไปสู่ความตระหนักในการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ และเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนในภูมิภาคอาเซียน ตามแนวพระราชปรีชาญาณเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

1. ดำเนินการสนองพระราชดำริ ตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. ศึกษาวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่น พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และนานาชาติ
3. สร้างระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เชื่อมโยงทุกระดับทั้งในและต่างประเทศ
4. พัฒนาหลักสูตรระยะสั้น ฝึกอบรม ด้านความหลากหลายทางชีวภาพสิ่งแวดล้อม และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. พัฒนาพื้นที่ภายในมหาวิทยาลัยและพื้นที่ศึกษาในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. บริการวิชาการ ด้านการฝึกอบรม เสริมสร้างประสบการณ์ด้านการปฏิบัติ และถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สังคมในรูปแบบที่หลากหลาย
7. ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการจัดการศึกษาในรูปแบบสหวิทยาการทั้งระดับปริญญาตรี โท และเอก

บุคลากรตามโครงสร้าง

สถาบันความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและอาเซียน แบ่งส่วนงานออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. สำนักงานสถาบันความหลากหลายทางชีวภาพ

อาจารย์ศรวิพรรณ ไชยสุข	ผู้อำนวยการ
ผศ.ดร.รณิดา ปิงเมือง	รองผู้อำนวยการ
ดร.เสถียร ฉันทะ	รองผู้อำนวยการ
นางสาวจุฬาลักษณ์ ลาเกิด	นักวิทยาศาสตร์
นางเพ็ญศรี มลิตอง	นักวิทยาศาสตร์

นายสุทธิ มลิตอง	นักวิจัย
นายบุญทับ กันทะเตียน	เจ้าหน้าที่เกษตร
นายเศรษฐศักดิ์ สมุดความ	นักวิชาการช่างศิลป์
นางสาวมลฑิรา ไชยล้อม	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
นายสวิง ชันทะสา	นักวิจัย

2. ศูนย์ศึกษาและพัฒนาหม่อนไหมและเส้นใยธรรมชาติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยูร ห่วงนิกร	หัวหน้างาน
นายกวินต์ จิตอารีย์	นักวิทยาศาสตร์

3. ศูนย์พัฒนาทักษะการปฏิบัติสู่การสร้างงานอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วาสนา แก้วโพธิ์	หัวหน้างาน
นางสาวนาริรัตน์ กระจ่างศรี	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
นางสาวจันทราวรรณ พอนาแสนธง	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโภชนาการ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงาน

1. มีงานวิจัยที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย และจากแหล่งทุนภายนอก เช่น สำนักบริหารโครงการส่งเสริมการวิจัยในระดับอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีการบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน และให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการทำวิจัย และมีการจัดจัดทำหนังสือเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่สาธารณชน
2. การดำเนินงานด้านการบริการวิชาการของสถาบันความหลากหลายทางชีวภาพฯ มีความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ ภายในสถาบัน จำนวน 11 หน่วยงาน
3. มีการเผยแพร่ผลงานด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านทางเว็บไซต์
4. สถาบันความหลากหลายทางชีวภาพฯ มีการเปิดสอนรายวิชาสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียน ประเพณีวิชาชีพครูเลือก รหัสวิชา ED3205 ให้กับนักศึกษาของสถาบัน

ภาพกิจกรรมการศึกษางาน ณ สถาบันความหลากหลายทางชีวภาพฯ

ภาพบรรยากาศในการศึกษาดูงานที่สถาบัน
ความหลากหลายทางชีวภาพฯ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

อาจารย์ศรีวรรณ ไชยสุข ผู้อำนวยการสถาบันความหลากหลายทางชีวภาพฯ
มอบของที่ระลึกแก่คณะศึกษาดูงานโครงการการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุบล สมทรง รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มอบของที่ระลึกแก่
อาจารย์ศรีวรรณ ไชยสุข ผู้อำนวยการสถาบันความหลากหลายทางชีวภาพฯ

2. สอนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ความเป็นมาของสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

สำนักงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ได้ก่อตั้งขึ้นตามคำสั่งสถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่ 1720/2542 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดสวนพฤกษศาสตร์ (ฉบับแก้ไข) ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2542 ให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ 31 ตุลาคม 2542 เป็นต้นไป ลงนามโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า ดำรงตำแหน่งอธิการบดีในขณะนั้น โดยมี อาจารย์พงษ์จันทร์ บุญญานุภาพ เป็นผู้ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2542 - 7 กรกฎาคม 2547 หลังจากอาจารย์พงษ์จันทร์ บุญญานุภาพ ได้เกษียณอายุ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลอพงศ์ ชูเทพ จึงดำรงตำแหน่งเป็นผู้ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จนเกษียณอายุราชการเช่นกัน

ปัจจุบันอาจารย์ ดร.พิชัย ใจกล้า ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนโดยดำเนินงานตามแผนแม่บทระยะ 5 ปีที่ห้า (ตุลาคม 2554 - กันยายน 2559) ดำเนินงานในฐานทรัพยากร 3 ฐาน ได้แก่ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรมภูมิปัญญา ให้ชุมชนเรียนรู้ฐานทรัพยากรท้องถิ่นในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ให้รู้เท่าและรู้ทัน โดยมหาวิทยาลัยเป็นตัวกลางที่ประสานงานไปยังชุมชน เยาวชน อบจ. เทศบาล และอบต. เพื่อดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังแผนภาพ

ปรัชญา

ศึกษา ทรัพยากรไทย ภูมิปัญญาไทย อนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

วิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เป็นหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

พันธกิจ

1. ศึกษาสำรวจพืชพรรณและทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่นในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ น่าน
2. สำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลพันธุกรรมพืช
3. ปลูกพรรณไม้เพิ่มเติมและบำรุงรักษาพันธุกรรมพืช
4. ดำเนินการสอนวิชาพืชพรรณเพื่อชีวิตและวิชาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
5. งานศึกษาค้นคว้าและวิจัย

โครงสร้างการบริหารภายในสำนักงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

บุคลากรดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

1. อาจารย์ ดร.พิชัย ใจกล้า	ผู้อำนวยการโครงการสวนพฤกษศาสตร์
2. นายศุภวัฒน์ ไสแจ่ม	นักวิชาการศึกษา
3. นางธนิกานต์ ทลิมเจริญ	นักวิชาการศึกษา
4. นางสาวดาริน สีกาวิ	นักวิชาการศึกษา
5. นางสุวรรณา นามวงศ์	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ

สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ได้ดำเนินงานตามกรอบการดำเนินงานของ อพ.สธ. ใน 3 กรอบ 8 กิจกรรม ดังนี้

1. กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร

- กิจกรรมปกปักพันธุ์กรรมพืช
- กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมพืช
- กิจกรรมปลูกรักษาพันธุ์กรรมพืช

2. กรอบการใช้ประโยชน์

- กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุ์กรรมพืช
- กิจกรรมศูนย์ข้อมูลพันธุ์กรรมพืช
- กิจกรรมวางแผนพัฒนาพันธุ์พืช

3. กรอบการสร้างจิตสำนึก

- กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช
- กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช

และได้ดำเนินงานใน 3 กิจกรรม กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุ์กรรมพืช กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช และกิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช มีการดำเนินงานในกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุ์กรรมพืช

- โครงการแปลงรวบรวมสายพันธุ์กล้วยเพื่อการอนุรักษ์
- โครงการแปลงรวบรวมพืชสมุนไพร

กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช

- งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช

- สนับสนุนการเรียนการสอน
 - รายวิชาพืชพรรณเพื่อชีวิตและวิชาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
 - วิชาการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

- งานวิจัย

มีงานวิจัยและการนำเสนอผลงานวิชาการ

- ปี 2551 วิจัยเรื่อง “ข้าวแคบและข้าวพันฝัก อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์”
- ปี 2552 วิจัยเรื่อง “ยางสาด”
- ปี 2553 วิจัยเรื่อง “บวบขม”
- ปี 2554 วิจัยเรื่อง “พันธุ์เขียว” และ “ผักปลัง”
- ปี 2555 วิจัยเรื่อง “ลักษณะปากใบพืชสมุนไพร”
- ปี 2556 วิจัยเรื่อง “การศึกษาโครโมโซมมะเขี๋ยง”
- ปี 2557 วิจัยเรื่อง “การศึกษาความหลากหลายชีวภาพ อ.ปากท่า

จ.อุตรดิตถ์”

- งานบริการวิชาการ

- โครงการการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชสมุนไพรและพืชท้องถิ่นสำหรับโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดน ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนยอดโพธิ์ทอง 1 และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบุญธรรม-บุญพริ้ง อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ ร่วมกับคณะเกษตรศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- โครงการการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชสมุนไพรและพืชท้องถิ่นสำหรับโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดน ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมฉลองครบรอบ 100 ปี อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

- โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการประกวดจัดสวนถาด ร่วมกับคณะเกษตรศาสตร์

- โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการและการประกวดวาดภาพทางพฤกษศาสตร์ ร่วมกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

- โครงการปรับปรุงแผนผังพรรณไม้และทำหนังสือคู่มือการศึกษาพรรณพรรณไม้ ร่วมกับคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

- เผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน

1. ได้ทราบถึงระบบโครงสร้างการดำเนินงานของสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ นำมาเป็นแบบอย่างกิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

2. การจัดตั้งสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อเป็นหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอนในรายวิชาพืชพรรณเพื่อชีวิต วิชาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และวิชาการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช ทำให้นักศึกษาและคณาจารย์สามารถเข้ามาเรียนรู้ และใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ที่มีได้

ภาพกิจกรรมการศึกษาดูงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
กล่าวต้อนรับคณะศึกษาดูงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุบล สมทรง รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มอบของที่ระลึกแก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

อาจารย์ ดร.พิชัย ใจกล้า ผู้อำนวยการโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
บรรยายผลการดำเนินงานของสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

คณะทำงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ชม
 นิทรรศการและผลงานของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

3. สวนอุทยานต้นสักใหญ่ จังหวัดอุตรดิตถ์

ความเป็นมาของอุทยาน

อุทยานแห่งชาติต้นสักใหญ่ (ชื่อเดิม: อุทยานแห่งชาติคลองตรอน) ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ มีพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ มีคลองขนาดใหญ่เป็นแหล่งหล่อเลี้ยงชีวิตสัตว์ และในพื้นที่อุทยานยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง เช่น ต้นสักใหญ่ ซึ่งประกอบเป็นคำขวัญประจำจังหวัดอุตรดิตถ์ น้ำตกห้วยเนียม น้ำตกกมอนแก้ว และถ้ำ ได้แก่ ถ้ำจัน ถ้ำเจดีย์ ถ้ำเสือดาว ถ้ำผาตั้ง ยอดดอยที่คนทั่วไปรู้จักกันดีใน ชื่อยอดดอยภูเมี่ยง ยอดดอยที่สูงเป็นอันดับที่ 5 ของประเทศไทย โดยอุทยานแห่งชาติต้นสักใหญ่ มีพื้นที่โดยรวมทั้งหมด 324,240.80 ไร่ หรือ 518.80 ตารางกิโลเมตร ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2546 นับเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 103 ของประเทศไทย

ต้นสักใหญ่ เป็นต้นไม้สักที่โตที่สุดในโลกปัจจุบันที่ยังยืนต้นอยู่ ซึ่งวัดความสูงจากพื้นดิน 1.30 เมตร ลำต้นโต 9.85 เมตร (วัดเมื่อ 13 ตุลาคม 2525) สูงประมาณ 47 เมตร มีอายุซึ่งประมาณว่าไม่น้อยกว่า 1,500 ปี บริเวณรอบ ๆ ต้นสักใหญ่ประกอบด้วยต้นสักขนาดย่อม ลูกไม้สัก เป็นป่าเบญจพรรณซึ่งมีไม้สักเป็นองค์ประกอบโดยรอบป่าธรรมชาติ บริเวณสวนอุทยานต้นสักใหญ่สภาพป่าธรรมชาติโดยทั่วไปสภาพดี ประกอบด้วยป่าเต็งรัง ไม้รัง ไม้เพียง ไม้พลอง เป็นองค์ประกอบและป่าเบญจพรรณประกอบด้วย ไม้ประดู่แดง แดง มะค่าโมง พะยอม ป่าธรรมชาติดังกล่าวปรากฏตามเนินเขาสูง ต่ำ ๆ สลับกันไปเป็นทิวทัศน์สวยงามมาก

ในปี พ.ศ. 2548 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีรับสั่งให้อนุรักษ์พืชพรรณและทำ DNA Fingerprint อพ.สธ. ได้ดำเนินการตามที่ทรงมีรับสั่งทำ DNA Fingerprint พืชพรรณต่างๆ และจากต้นสักใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งมีอายุไม่น้อยกว่า 1,500 ปี

อพ.สธ. จึงมีแผนงานที่จะทำการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเพื่อกระจายพันธุ์ต้นกล้าสัก ให้เป็นที่แพร่หลายในระบบนิเวศน์ โดย อพ.สธ. ได้นำขึ้นกราบทูลเพื่อขอพระราชทานนามสักใหญ่ ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า “มหesak” เพื่อความเป็นสิริมงคลต่อพสกนิกรชาวไทย เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2552

วันที่ 1 เมษายน 2554 โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์ และสวนอุทยานต้นสักใหญ่ ได้จัดพิธีเฉลิมฉลองต้นมหesak โดยพิธีบวงสรวงบายศรี และร่วมผูกผ้าพระราชทานล้อมต้นมหesak พร้อมปลูกต้นกล้ามหesak ที่ได้จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ จำนวน 9 ต้น ในบริเวณใกล้เคียงต้นมหesak

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน

องค์ความรู้เรื่องการปลูกและการดูแลต้นสักซึ่งสามารถนำมาพัฒนางานวิจัยในชุดโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบวนเกษตรในการปลูกสักอย่างยั่งยืนชุมชนบ้านถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ภาพกิจกรรมเข้าศึกษาดูงานวนอุทยานต้นสักใหญ่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุบล สมทรง รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มอบของที่ระลึกแก่เจ้าหน้าที่วนอุทยานต้นสักใหญ่ผู้บรรยาย

นอกจากนี้คณะทำงานฯ ได้ศึกษาดูงานด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในจังหวัดเชียงรายและอุตรดิตถ์ โดยอยู่ในขอบข่ายงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ซึ่งประกอบด้วย 3 ฐานทรัพยากร ได้แก่ ทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

ภาพกิจกรรมศึกษาดูงานด้านศาสนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

วัดร่องขุน จังหวัดเชียงราย

อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก จังหวัดอุตรดิตถ์

วัดพระแท่นศิลาอาสน์

พิพิธภัณฑท์ท้องถิ่นเมืองลับแล

ข้อเสนอแนะจากคณะศึกษาดูงาน ระหว่างวันที่ 23-27 กุมภาพันธ์ 2558

1. ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เพื่อเป็นศูนย์ดำเนินงานและประสานงานร่วมสนองพระราชดำริฯ และเป็นเครือข่ายการศึกษาวิจัยความหลากหลายและอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

2. ควรจัดให้มีการเรียนการสอนในรายวิชาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในหลักสูตร
ครุศาสตรบัณฑิต ทุกสาขาวิชา และเพิ่มรายวิชาพืชพรรณเพื่อชีวิตในรายวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับให้
นักศึกษาในหลักสูตรอื่นๆ ได้ศึกษา

วิสัยทัศน์

คณะเทคโนโลยีการเกษตร เป็นองค์กรผลิตบัณฑิต ด้านการเกษตรและเทคโนโลยีที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานทั้งด้านวิชาการ และมีคุณธรรม จริยธรรม อาจารย์มีศักยภาพด้านวิชาการ การวิจัย และการบริการชุมชน มีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการทั้งภายในและภายนอก มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการทำงานที่ดี

ปรัชญา

“คุณธรรมนำรู้ สู้ปัญหา สู่ภูมิปัญญา พัฒนาท้องถิ่น”
 WITH MORALS AND KNOWLEDGE APPLICATION,
 FACING PROBLEMS THROUGH WISDOM,
 FOCUSING ON COMMUNITY DEVELOPMENT.

<p>สาขาวิชาพืชไร่นา สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต 5 ปี</p> <p>มุ่งเน้นผลิตคุณวุฒิทางการศึกษา สาขาเกษตรศาสตร์ มีโครงข่ายความร่วมมือกับแหล่งปฏิบัติงานด้านวิชาการจากสถานประกอบการและองค์กร ภาครัฐและเอกชน ได้มีบัณฑิตที่จบการศึกษา เพื่อเป็นครูสอนวิชาเกษตรทั้งในระดับต้นพื้นฐานและสาขาวิชาศึกษา นอกจากนี้ยังมีความประสงค์ผลิตบัณฑิตในหน่วยงานราชการและเอกชน</p>	<p>สาขาวิชาสัตวศาสตร์ หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต 4 ปี</p> <p>มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถด้านสัตวศาสตร์ ที่มาพร้อมคุณวุฒิและปฏิบัติหน้าที่ด้านสัตวศาสตร์ได้เป็นอย่างดี และมีความรู้ทางด้านสัตวศาสตร์ ซึ่งสามารถทำงานได้ทั้งภาคธุรกิจและเกษตรกรรมและประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่น ศึกษาดูงานประจำสหกรณ์ เจ้าของฟาร์มปศุสัตว์ หน่วยงานราชการ และผู้ประกอบการรายย่อย</p>	<p>สาขาวิชาสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต 4 ปี</p> <p>มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านสัตวศาสตร์และปฏิบัติหน้าที่งานแปรรูปอาหาร การวางองค์ประกอบอาหารและระบบคุณภาพ การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารในระดับชุมชนและอุตสาหกรรม สามารถทำงานได้ทั้งในภาคธุรกิจและเกษตรกรรมและประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่น เจ้าของฟาร์มปศุสัตว์และสถานประกอบการแปรรูปอาหารจากสถานประกอบการ มีอาชีพและพัฒนาระดับบัณฑิตจบทางด้านวิชาการด้านสาขา</p>
<p>สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต 4 ปี</p> <p>มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยเน้นภาคทางการเกษตรในระดับพื้นที่ ไม่เน้นเนื้อหาเชิงทฤษฎี ฝึกปฏิบัติ และภาคการบริการวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจในเขตชุมชน เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี นักวิชาการเกษตรประจำหน่วยงานต่างๆ นักวิชาการวิจัยและนักเกษตร และที่มุ่งฝึกปฏิบัติจริง และภาคอุตสาหกรรม</p>	<p>สาขาวิชาเทคโนโลยีการประมง หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต 4 ปี</p> <p>มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถทางด้านเกษตรกรรมและเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ ซึ่งมาพร้อมคุณวุฒิและปฏิบัติหน้าที่ทางด้านประมงและอุตสาหกรรมด้านประมงได้เป็นอย่างดี โดยสามารถประกอบอาชีพทั้งในภาคธุรกิจและเกษตรกรรมได้ เช่น เจ้าของฟาร์มประมง ศูนย์วิจัยอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ หน่วยงานราชการและสถานประกอบการ นักวิชาการประจำสหกรณ์เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ</p>	<p>ศูนย์ผลิตอาหารพืช วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (ภาคเหนือ 20 ชีเอ็มบี)</p>

<p>บรรณาธิการ ดร.ศิริวรรณ แฉงน้า</p> <p>เรียบเรียงและพิสูจน์อักษร ดร.ศิริวรรณ แฉงน้า</p> <p>นางสาวสุวรรณา คิวงาม</p> <p>นักเขียนประจำฉบับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มทิสร ประภาสโนบล ดร.ศิริวรรณ แฉงน้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุบล สมทรง นางสาวสุวรรณา คิวงาม</p>	<p>กองบรรณาธิการ ดร.มณัญญา ปรีชวิษญุกถิติ อาจารย์ชวลิตา ช้างแก้ว อาจารย์ชวณิดา มากศิริ รองศาสตราจารย์ ดร.มัญญูติ ศิริธนาวงศ์</p> <p>ดร.อังกรีย์ ภูมววรรณ อาจารย์ทิพย์สุดา ชังคเวช อาจารย์จุฑามาศ ทะแกแล้วพันธุ์ ดร. รุ่งกานต์ กล้าหาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มทิสร ประภาสโนบล อาจารย์สำราญ มะลิถอด อาจารย์ดำรงศักดิ์ อาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุบล สมทรง ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันท์นภัส สุวรรณสินธุ์</p>	<p>ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณภา กอวัฒนาวรรณท์ ดร.ชมดาว ขำจรัส อาจารย์ทองศักดิ์ ธรรมจรัส อาจารย์อรวรรณ เสียงสนัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภาส ชมภูทอง</p> <p>ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภัทรา กล้าสกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรอนงค์ ศรีเวทากุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์น้ำเพ็ญ นุ่มเขียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วิบูลย์ศิริกุล ดร.กิตติมา ลีละพงษ์วัฒนากุล ดร.กัญญา รัชชชัชย พันทิพา เกตุพร อุดิษญาณ์ รัตนเย็นใจ สิริรัตน์ ชมภูทอง</p>
--	--	---